

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

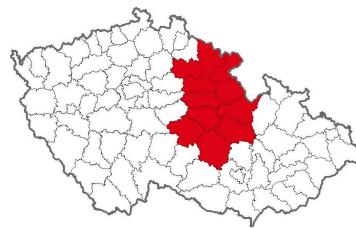
Havlíčkův Brod 15.2.2012
čj. SRS 005968/2012

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Souhrnná zpráva oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch v roce 2011

1. Počasí

Leden byl teplotně v mezích normálu. Teploty jen ojediněle klesaly pod -10°C a stoupaly nad 10°C . Díky sněhové pokrývce nedocházelo k promrzání půdy. V závěru měsíce došlo k výraznému ochlazení a teploty pod -15°C nebyly výjimkou. Teplotně byl leden na dlouhodobém průměru. Celkový úhrn srážek se pohyboval okolo 40 mm a i to je srovnatelné s mnohaletým průměrem.

Únor v prvních dnech navázal na chladný konec ledna, ale již od 3.2. nastalo asi desetidenní oteplení, které kulminovalo 7.2. s teplotami na některých místech nad 12°C . Poslední dekáda se vyznačovala nízkými nočními teplotami, které běžně klesaly pod -15°C a výjimečně i pod -20°C . Teplotně byl i tento měsíc v normálu. Podstatně horší situace byla u srážkové činnosti, kdy celkový úhrn na většině míst nepřesáhl 10 mm a činil tak pouze 1/3 dlouhodobého průměru.

Březen se také teplotně pohyboval v normálu minulých let. Noční teploty sice stále klesaly pod nulu, ale hranici -5°C překračovaly pouze výjimečně. Denní teploty měly stoupající tendenci a v maximech dosahovaly téměř ve všech dnech kladných hodnot. V posledních dnech tohoto měsíce se již teploty pohybovaly okolo 15°C . V polovině měsíce došlo k rozmrznutí půdy. Podstatně horší byla situace ve srážkách, protože i tento měsíc byl srážkově slabý a celkový úhrn nedosáhl ani poloviny normálu. Výrazně se tak zvýšil vláhový deficit v půdě.

Duben navázal teplotně na předcházející měsíc a pokračoval pozvolný nárůst nočních a denních teplot. V okrese Ústí nad Orlicí sice zaznamenali 10.4. teplotu $-8,8^{\circ}\text{C}$ a došlo zde i k poškození některých porostů, ale potom teploty pod nulu již klesaly spíše výjimečně. Denní již několikrát i mírně překročily 20°C . Lineárně stoupající teploty byly přerušeny v polovině měsíce několikedenním ochlazením. V závěru měsíce byly téměř po celé oblasti zaznamenány bouřky s charakteristickými průvodními jevy. Jednalo se o místní velmi intenzivní dešťové srážky doplněné na mnoha místech i kroupami. Škody po kroupách byly hlášeny z okresů Havlíčkův Brod (Věž, Boňkov) a Chrudim (Nasavrky, Lukavice, Podlíšťany a Hlinsko). Množství srážek lze velice obtížně stanovit – velmi rozdílné úhrny byly i na místech vzdálených od sebe jen několik stovek metrů. V místech s dlouhodobým sledováním bylo naměřeno asi 75 % normálu.

Květen začal prudkým poklesem teplot. Prakticky v celé sledované oblasti byly zaznamenány ranní mrazy, které na některých místech dosáhly $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$. Toto ochlazení přineslo i výraznější srážky, které byly v mnoha případech sněhové. Sníh padal i v polohách pod 500 m. n. m. a ve vyšších polohách při silných sněhových srážkách vydržela vrstva sněhu i několik hodin – Chrudimsko, Jičínsko a Náchodsko. Po mrazivém šoku došlo k pomalému nárůstu nočních i denních teplot přerušného na konci druhé dekády bouřkami na některých místech spojených s krupobitím - hlášeno z okresů Havlíčkův Brod (Kamenice, Olešná, Horní Krupá a Lučice), Pardubice (Ostřešany) a Rychnov nad Kněžnou (Týniště nad Orlicí a Borohrádek). I přes tyto srážky přetrvával výrazný srážkový deficit, k jehož podstatnému zmírnění došlo přechodem dvoudenní studené fronty koncem měsíce, která přinesla kromě ochlazení i poměrně vydatné dešťové srážky v úhrnech pohybujících se okolo 25 mm. Především díky tomu byl květen srážkově i teplotně v normálu.

Červen se vyznačoval teplým letním počasím s teplotami přesahujícími $25\text{ }^{\circ}\text{C}$, které bylo několikrát přerušeno bouřkovou činností s následným přechodným ochlazením. Srážky spojené s touto činností byly velmi variabilní a nezřídka ve formě prudkých přívalových dešťů nebo krupobití. Po celou dobu docházelo k velmi intenzivní bouřkové činnosti s variabilní intenzitou srážek. Například v okrese Jičín lokalita Holovousy se vyskytlo silné krupobití, kdy velikost krup dosahovala cca 1 cm a během 20 minut spadlo 60 mm srážek. I v ostatních okresech byly na mnoha místech silné průtrže způsobující půdní erozi. Přesto zůstával velkým problémem výrazný nedostatek vláhy a jeho důsledky byly zřejmé na porostech především v okresech Chrudim, Pardubice a Hradec Králové. V úterý 21.6. se nad okresy Chrudim a především Pardubice přehnalo tornádo a způsobilo nemalé škody. Ty se však netýkaly porostů. Ani v místech, kde padaly kroupy, nebylo zaznamenáno výraznější poškození plodin. Pouze v lokalitách se silnými průtržemi došlo k půdní erozi a polehnutí porostů. Celkově byl měsíc červen teplotně průměrný a úhrn srážek činil asi 80% dlouhodobého průměru.

Červenec začal přechodem studené fronty, která přinesla výrazné ochlazení a četné přeháňky. Foukal studený silný nárazovitý vítr a na některých místech klesaly teploty až k $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Následovalo oteplení a celý zbytek měsíce byl ve znamení střídání teplejších a chladnějších údobí. Docházelo také k různě intenzivní bouřkové činnosti s nerovnoměrnými dešťovými srážkami a v některých okresech byly zaznamenány i kroupy. Poškození porostů kroupami bylo hlášeno z okresů Svitavy (Vítějeves a Svojanov) a Ústí nad Orlicí (Jehnědí). Konec měsíce byl ve znamení výrazného ochlazení a vysokých srážek, které měly za následek lokální záplavy v severní části sledované oblasti. Tento měsíc byl první v tomto roce srážkově nad normálem, teplotně byl lehce pod dlouholetým průměrem.

Srpen navázal na předchozí měsíc a také v jeho průběhu se střídala chladnější období s teplejšími. Nejvyšší teploty byly zaznamenány ve třetí dekádě a na většině míst překračovaly $30\text{ }^{\circ}\text{C}$. V posledních dnech měsíce nastalo další výrazné ochlazení. Obdobně rozháraná byla i srážková činnost v průběhu tohoto období, vyskytovaly se nerovnoměrné srážky bouřkového charakteru. Výjimkou nebyly ani přívalové deště, při nichž došlo ke splavení čerstvě zasetých ploch řepky ozimé, případně krupobití, která však nezpůsobila výraznější škody. Srážkově však zůstal srpen mírně za průměrem posledních let a teplotně byla odchylka minimální.

Září bylo ve znamení příjemných teplot a konečně i dostatečného množství srážek. Při přechodu dvou studených front došlo k poměrně výraznému ochlazení a místy i k velmi intenzivním srážkám. První přecházela přes naši oblast 5. a 6. září a byla doprovázena silnými srážkami – lokálně naměřeno i více než 50 mm za den. Druhé ochlazení bylo ve dnech 18. až 20. září, kdy průměrné denní teploty poklesly i pod $12\text{ }^{\circ}\text{C}$. I tato fronta přinesla dešťové srážky, ale jejich úhrn nepřesahoval 30 mm. Při porovnání s dlouhodobým sledováním byl tento měsíc teplotně pouze mírně nad průměrem, ale srážky činily více než 160% průměru.

Říjen byl zpočátku ve znamení pěkného počasí s příjemnými teplotami – typické babí léto. Ale již ve druhé dekádě přišlo poměrně výrazné ochlazení a průměrné denní teploty klesly pod 10 °C a tato hranice byla od té doby překročena pouze výjimečně. První ranní mrazíky se objevily v polovině října a na některých místech byly naměřeny i teploty pod –5 °C. Druhá vlna ochlazení přišla začátkem třetí dekády měsíce října a nejnižší naměřené teploty se opět pohybovaly při zemi okolo – 5 °C. Srážkově byl tento měsíc podprůměrný a celkový úhrn byl na úrovni ¾ dlouhodobého měření.

Listopad - v první dekádě měsíce neklesly teploty pod bod mrazu, přičemž denní se většinou vyšplhaly nad 10 °C. Poté následovalo mírné ochlazení, noční teploty dosahovaly kladných hodnot již jen výjimečně a denní překročily 10 °C pouze ojediněle. Celodenní mráz byl na některých místech zaznamenán 17. listopadu. Koncem měsíce nastalo mírné oteplení. Tento měsíc byl příznačný výrazným nedostatkem vláhy – celkové úhrny se pohybovaly v rozmezí 1 až 2 mm.

Prosinec Srážky, které přišly začátkem prosince, nebyly sice nijak vydatné (úhrny se pohybovaly od 15 mm do 30 mm), ale pro mnoho porostů velmi důležité. Další srážky byly zaznamenány v polovině tohoto měsíce, jejich intenzita byla velmi rozdílná a ve vyšších polohách se již jednalo o srážky sněhové, případně smíšené. Teploty v prosinci se pozvolna snižovaly, ale pod -5 °C klesaly jen výjimečně a maximální denní teploty dosahovaly většinou kladných hodnot. Celkově byl tento měsíc teplotně nadprůměrný. Pozitivem teplého počasí v prosinci bylo vsáknutí se nepříliš hojných srážek do půdy.

Zhodnocení roku 2011

Zima skončila poměrně brzy, ale s výrazným vláhovým deficitem. Ten byl způsoben propadem srážek v únoru a březnu. Sucho a také opakované teplotní výkyvy poškozující kořenový systém rostlin se projevily na stavu porostů ozimých plodin. Důsledkem bylo poměrně vysoké procento zaorávek především řepky ozimé. Nízký úhrn srážek spojený s výrazně vyšším teplotním průměrem v dubnu způsobil zrychlení vývoje rostlin. Stejný důvod zapříčinil časný výskyt a zvýšení populace téměř všech škůdců. Pozitivem byly ideální podmínky pro setí a sázení zemědělských plodin a polních prací všeobecně. Díky tomu se podařilo minimalizovat dopady nedostatku vláhy včasným přihnojením a aplikací morforegulatorů. Naštěstí další dva měsíce – květen a červen se již teplotně a srážkově pohybovaly blízko normálu. Náhlý pokles teplot v prvních dnech měsíce května se projevil na většině kvetoucích plodin, buď výraznou redukcí plodů anebo jejich úplnou absencí. Silnější mrazy byly zaznamenány v severní části sledované oblasti často spojené s větším přídelem mokrého sněhu, pod jehož vahou došlo i k mechanickému poškození rostlin. V červenci, když byla většina plodin ve sklizňové zralosti, došlo k výrazné změně charakteru počasí. Byl to jediný měsíc, kdy došlo ke kombinaci podprůměrných teplot s nadprůměrnými srážkami. To nejenom značně komplikovalo a prodražilo sklizeň /nutnost sušení produkce/, ale v mnoha případech podstatně snížilo kvalitu získaného produktu. Naštěstí se srpen vrátil do obvyklých kolejí a žně byly z hlediska výnosů hodnoceny jako velmi dobré. Září bylo teplotně mírně a srážkově výrazně nad dlouhodobým průměrem, což se negativně projevilo při sklizni brambor, kukuřice a cukrovky. Výnosy všech těchto plodin byly vysoce nadprůměrné, ale díky příhodným /sucho/ klimatickým podmínkám v říjnu a neobvykle i v listopadu, se vše podařilo sklídit ve velmi dobré kvalitě. Negativně se velmi suchý podzim projevil především na pozdě setých plochách ozimů, ale díky srážkám v prvních dnech prosince a neobvykle teplému počasí v tomto období se stav těchto porostů výrazně zlepšil. Problémem bylo i silné přerůstání řepky ozimé a nutnost toto korigovat i opakovanou aplikací morforegulatorů. To vše vyhovovalo hrabošům.

OBILNINY

V důsledku nedostatku vláhy a výrazného střídání denních a nočních teplot nebyl stav porostů po zimě ideální. U málo odolných odrůd došlo i k částečné redukci rostlin způsobenou holomrazy. Přesto bylo procento zaorávek minimální. Setí jařin proběhlo za optimálních podmínek a mimo okresů Chrudim, Náchod, Pardubice a Hradec Králové, kde byly porosty lokálně zažloutlé a docházelo k odumírání nejslabších odnoží, se přetrvávající nedostatek vláhy na porostech obilnin téměř neprojevil. Snad jediným pozitivem suchého počasí byl velmi sporadický výskyt houbových chorob, výjimkou je padlí ale i jeho hlavní výskyt byl soustředěn na spodní patra rostlin. Přetrvávají slabé až střední výskyty hraboše polního především na okrajích pozemků. U porostů přihnojených kapalnými hnojivy došlo nezdědky k mírnému poškození listů. Přízemní mrazy na začátku května způsobily na některých lokalitách v okrese Ústí nad Orlicí zpomalení růstu. Vlivem přívalových srážek, silného větru a krupobití došlo na některých lokalitách k polehnutí porostů a výjimečně i k půdní erozi – okresy Chrudim, Jičín, Hradec Králové, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Začátek žní byl minimálně o týden dříve než v minulých letech, ale mimořádně nepříznivé počasí v jejich průběhu se projevilo pozdním ukončením. Důsledkem deštivého počasí bylo i zdržení žňových prací v teplejších oblastech a vázání části sklizňové techniky. Vážným problémem je podstatný pokles hodnoty pádového čísla u potravinářských pšenic a žita. U sladovnických ječmenů došlo v důsledku nárůstu výskytů houbových chorob v klasech k černání zrn a zhoršení klíčivosti. Teplý a suchý podzim umožnil setí ozimů i v pozdních termínech, ale především nebývale suchý listopad způsobil horší vzcházení těchto porostů a zvýšenou aktivitu přenašečů virových chorob.

V porostech a výdrolech podezřelých z výskytu **virových zakrslostí** bylo již na **podzim 2010** odebráno 8 vzorků a na **jaře 2011** pak dalších 5 vzorků. Celkově tedy bylo v souvislosti s výskytem viróz na jaře 2011 odebráno 13 vzorků; výskyt virových zakrslostí byl laboratorně potvrzen u 6 vzorků. Z pozitivních vzorků bylo 5 vzorků infikováno **virem zakrslosti pšenice (WDV)**, 0 vzorků infikováno **virem žluté zakrslosti ječmene (BYDV)** a 1 vzorek infikován směsnou infekcí **WDV + BYDV**.

Okresy a katastrofy s laboratorně ověřenými výskyty virových zakrslostí obilnin:

a) jaro 2011 (primární infekce v nově založených porostech ozimů zjištěné na podzim 2010 + sekundární infekce zjištěné na jaře 2011)

WDV – Chrudim (Kočí), Svitavy (Kamenec u Poličky), Ústí nad Orlicí (Dolní Sloupnice), Žďár nad Sázavou (Strážek).

Směs WDV + BYDV – Žďár nad Sázavou (Olší nad Oslavou).

b) podzim 2011 (rezervoáry a nový osev)

WDV – Chrudim (Křižanovice, Orel), Náchod (Božanov, Lhota u Nahořan), Rychnov nad Kněžnou (Javornice, Pěčín u Rychnova nad Kněžnou), Ústí nad Orlicí (Tisová u Vysokého Mýta).

BYDV – Ústí nad Orlicí (Choceň).

Směs WDV + BYDV – Svitavy (Javorní, Strakov).

Výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl na **jaře 2011** zjišťován ve 48 porostech obilnin, přičemž slabý výskyt byl zaznamenán v 17 % sledovaných porostů, střední výskyt ve 2 % porostů a silný výskyt nebyl zjištěn. Od srpna do listopadu 2010 bylo v rezervoárech virových zakrslostí obilnin a v novém osevu ozimých obilnin provedeno sledování ve 20 porostech, přičemž slabý výskyt kříška byl zaznamenán v 30 % sledovaných porostů, střední výskyt v 5 % porostů a silný výskyt nebyl zjištěn.

Okresy a katastry s výskytem kříška polního:

a) Jaro 2011

Pardubice (Jankovice u Přelouče, Přelouč), Náchod (Přepychy u Opočna), Rychnov nad Kněžnou (Rychnov nad Kněžnou), Svitavy (Litomyšl), Ústí nad Orlicí (Helvíkovice).

b) Podzim 2011 (rezervoáry a nový osev)

Náchod (Hejtmánkovice, Babí u Náchoda), Svitavy (Kamenec u Poličky, Polička, Svitavy-předměstí).

Na podzim až do prvních mrazů byly po celé sledované oblasti zjišťovány při smýkání střední a lokálně až silné výskyty a například v okrese Ústí nad Orlicí byla jeho přítomnost zjištěna i bezprostředně po aplikaci insekticidů. Ještě začátkem listopadu byl na lokalitě Radiměř v okrese Svitavy zaznamenán střední výskyt a přitom se jedná o nadmořskou výšku 540 m.

V okrese Jičín byly při smýkání diagnostikovány také další škodlivé druhy křísků např. **křísek hnědošedý (*Psammotettix confinis*)**, **křísek žlutošedý (*Macrostelus laevis*)** nebo **křísek okénkový (*Errastunus ocellaris*)**.

PŠENICE OZIMÁ

V období 1.1.–20.3. byly pozorovány ojediněle lokální výskyty **růžové sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis*)** v porostech ve vyšších vývojových fázích (RF 23-25) a to pouze v místech, které byly pod trvalou sněhovou příkryvkou. Ve druhé polovině března byl zjištěn lokálně střední výskyt v porostech v okresech Náchod (Radešov) a Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto). V průběhu **dubna a května** byly pozorovány střední výskyty v okrese Pardubice (Křinice) a lokálně až silné v okrese Náchod (Velké Petrovice a Maršov).

V polovině června byl v okrese Chrudim (Lukavice) pozorován první výskyt běloklasosti způsobené **růžováním klasů pšenice (*Fusarium spp.*)**. V období 20.–26.6. byly zaregistrovány první výskyty této choroby i v okresech Havlíčkův Brod (Skryje), Jičín (Slatiny a Nemyčevy) a Trutnov (Chroustov). Ke zvýšení intenzity napadení vlivem vlhkého počasí došlo až v období 11.–24.7. - okresy Chrudim, Havlíčkův Brod, Hradec Králové a Náchod. Stoupající trend pokračoval až do sklizně.

První pouze slabé napadení porostu **stéblolamem pšenice (*Oculimacula yallundae*)** bylo zjištěno v polovině května v okrese Žďár nad Sázavou (Rovečné).

V období 18.–24.4. byly zjištěny první příznaky choroby patřící stébel – **lemovaná stébelná skvrnitost pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** na Chrudimsku.

První výskyt **černě obilnin (*Alternaria spp.*)** byl zaznamenán v období 20.–26.6. a to v okrese Chrudim (Medlešice). V následujících týdnech přicházela hlášení o výskytech i z ostatních okresů, ale jednalo se o slabá napadení. V průběhu července byly hlášeny zvýšené výskyty z okresů Havlíčkův Brod, Náchod a Ústí nad Orlicí a nárůst pokračoval po celé oblasti až do ukončení žňových prací.

V období 2. - 8.5. byly zjištěny v okrese Hradec Králové (Humburky, Lhota pod Libčany) první výskyty **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)**. V následujícím týdnu byly hlášeny první výskyty i z okresů Pardubice (Jankovice) a Chrudim (Mířetice, Dachov). Koncem května byl hlášen střední výskyt z okresu Svitavy (Litomyšl) a následně z okresů Pardubice a Žďár nad Sázavou.

V okresech Havlíčkův Brod, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou byla v období 1.1.–20.3. pozorována na starých listech přetrvávající infekce **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)**. Koncem března byl slabý výskyt zaznamenán v okrese Svitavy. Postupně docházelo k nárůstu a v polovině dubna byla v některých oblastech zahájena aplikace fungicidů. Především u náchylných odrůd byly zjištěny silné výskyty v okresech Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí, ale jednalo se převážně o spodní patra rostlin. V následujícím období zůstávaly slabé, pouze výjimečně střední výskyty a při včasné aplikaci fungicidního přípravku nedocházelo k výraznému nárůstu. K rozšíření choroby i do vyšších pater porostů došlo v období 9. - 15.5., kdy dosáhlo lokálně hodnot středního výskytu na Královehradecku, Pardubicku a Svitavsku. Na Ústeckoorlicku (Přepychy, Dlouhá Ves, Solnice a Kameničná)

byl výskyt, i přes ošetření porostů fungicidy, místy silný a následně zde dochází ke žloutnutí spodních listů a odumírání slabších odnoží. Z okresu Ústí nad Orlicí (Podlesí-Olešná) bylo také hlášeno začátkem června napadení praporcového listu. Z ostatních míst sledované oblasti byly hlášeny výskyty slabé až střední a první výskyt této choroby v klasech byl zjištěn začátkem července v okrese Svitavy. Na nově založených porostech byly v průběhu října zjištěny první výskyty v okresech Náchod (Lhota u Nahořan) a Pardubice (Škudly).

V období 13.-19.6. byly zaznamenány první výskyty **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** v okresech Hradec Králové (Nový Bydžov), Rychnov nad Kněžnou (Rohenice) a Svitavy (Křenov), v následujícím týdnu v okrese Žďár nad Sázavou (Rovečné a Černá). Dosažení středního až silného napadení bylo hlášeno začátkem července z okresů Náchod (Provodov), Svitavy (Městečko Trnávka) a Ústí nad Orlicí (Bučina, Jehnědí a Vysoké Mýto). Na nově založeném porostu byl pozorován první výskyt této choroby v okrese Pardubice (Škudly).

V období 1.1.-20.3. byl hlášen z okresů Havlíčkův Brod, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaella graminicola*)** na starých listech. V polovině dubna byly zjištěny výskyty v okresech Chrudim (Maršovice, Mířetice, Dachov) a Svitavy. Nárůst intenzity byl pomalý a lokálně střední napadení bylo zaznamenáno v okresech Chrudim (Mířetice a Svídnice), Hradec Králové (Libčice, Výrava, Nový Bydžov, Kosice) a Náchod (Maršov) začátkem května a v okresech Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto, Choceň) a Svitavy (Litomyšl) koncem tohoto měsíce. Následně zůstávala choroba lokalizována ve spodních patrech porostů a prakticky až ke konci vegetace bylo pozorováno napadení praporcového listu v okresech Pardubice (Jankovice) a Žďár nad Sázavou (Rovečné, Černá).

První výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** byl pozorován v okrese Chrudim (Dachov) v polovině května. V období 13.-26.6. postupně přibývala hlášení o slabých výskytech z ostatních okresů, pouze v okresech Pardubice a Žďár nad Sázavou bylo napadení hodnoceno jako střední. Na lokalitách Rovečné a Černá v okrese Žďár nad Sázavou bylo zaznamenáno napadení praporcového listu. Napadení klasů bylo pozorováno v období 27.6.-10.7. v okrese Pardubice (Jankovice).

Okresy a katastry s laboratorně ověřenými výskyty původců snětivosti pšenice ozimé:

- a) ***Tilletia caries*** – Pardubice (Starý Mateřov).
- b) ***Tilletia controversa*** – Chrudim (Mířetice), Svitavy (Bohuňovice u Litomyšle, Lavičné, Litomyšl, Pustá Kamenice), Ústí nad Orlicí (Dolní Sloupnice, Žichlínek).
- c) ***T. caries* + *T. controversa*** – Náchod (Rychnovek), Svitavy (Hradec nad Svitavou).
- d) ***T. laevis*** – Rychnov nad Kněžnou (Rohenice).

Koncem května byly v okrese Hradec Králové (Humburky) zjištěny larvy **trásněnky pšeničné (*Limothrips cerealium*)** a v období 13.-19.6. byly zaznamenány v okresech Hradec Králové a Žďár nad Sázavou zvýšené výskyty **trásněnek (*Thysanoptera* sp.)**.

První výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** v porostech pšenice ozimé byl pozorován v okrese Svitavy v období 30.5.-5.6. a v následujícím týdnu přišla hlášení o slabých výskytech z celé oblasti. Dále výskyty mšic v porostech měly sice stoupající tendenci, ale jejich první nález v klasech byl hlášen z okresu Chrudim (Dachov, Mířetice) až koncem června. Nadále zůstávaly výskyty slabé a spíše ojedinělé.

V období 9.-15.5. byl zaznamenán první výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** v okrese Hradec Králové (Mžany, Humburky, Lhota pod Libčany, Libčany). V následujícím týdnu a koncem května byly dále hlášeny první výskyty nymf z okresů Chrudim (Švihov, Seč, Mířetice, Dřevíkov), Svitavy (Litomyšl), Náchod (Provodov, Volovka, Maršov) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice). Po celou dobu vegetace se jednalo o výskyty slabé. Od poloviny května přicházela hlášení z okresu Jičín (Chroustov, Nemyčevy, Radim, Bystřice) a následně z okresu Náchod (Provodov). V týdnu 6.-12.6. je signalizován nárůst jejich počtu a také první výskyty v klasech - okresy Svitavy a Ústí nad Orlicí. Přítomnost mšic v klasech byly zjišťovány i v ostatních okresech, ale napadení byla vyhodnocena jako slabá.

Již v období 21.3.-3.4. byl v okrese Chrudim pozorován první výskyt dospělé **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)**. Během dubna v souvislosti s oteplováním došlo k očekávanému výskytu dospělců obou druhů kohoutků (*Oulema* sp.) v celé sledované oblasti o čemž svědčily listové plochy poškozené požerky. Koncem dubna byly v teplejších oblastech při smýkání již zaznamenány počty potenciálně vyžadující ošetření – okr. Jičín lokalita Moravčice 30 ks a lokalita Jičíněves 25 ks dospělců na 100 smyků. V prvních dnech května byly hlášeny střední výskyty z okresů Hradec Králové, Chrudim, Jičín, Náchod, Pardubice. V posledních dvou jmenovaných byly zjištěny i první výskyty jejich vajíček. První larvy se objevily v období 9.-15.5. v okrese Pardubice. Protože počty larev dosahovaly kritických hodnot pouze v některých lokalitách bylo použití chemických přípravků proti nim ojedinělé. Ve sledovaném roce nebyly zaznamenány výrazné škody způsobené tímto škůdcem.

První výskyt **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** byl zjištěn dne 11.5.2011 v okrese Jičín. První pouze slabé výskyty v okresech Náchod (Volovka) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice) byly zaznamenány v období 30.5.-5.6. a v těchto lokalitách byl i zaregistrován zvýšený nálet dospělců koncem června potvrzený počtem ulovených kusů ve feromonových lapácích. Pokračující poměrně intenzivní nálet byl v období 11.-24.7. hlášen z okresů Náchod (Volovka) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice).

V období 23.-29.5. byla zjištěna první vajíčka **bejlomorky obilné (*Mayetiola destructor*)** v okrese Chrudim (Závratec).

První úlovek dospělé **bejlomorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** ve žlutých miskách byl zaznamenán 31.5. v okrese Pardubice (Jankovice). Na stejné lokalitě byla 6.6. nalezena první vajíčka a následně v období 27.6.-10.7. byl zaznamenán střední výskyt hálek na stéblech.

Začátkem května byla v okrese Chrudim (Medlešice) zjištěna přítomnost larev **bzunky ječné (*Oscinella frit*)**.

V období 20.-26.6. byl v okrese Trutnov na lokalitě Chroustov zaznamenán nezvykle silný výskyt **klopušky chlupaté (*Lygus rugulipennis*)** v klasech a první výskyt nymf **kněžice obilné (*Eurygaster maura*)**.

Zvýšené výskyty vykazovali koncem května **bodruška obilná (*Cephus pygmaeus*)**, **kovařík černý (*Hemicrepidius niger*)** a **tiplice (*Tipulidae* sp.)** při smýkání v okrese Jičín (Střevač).

V období 1.1.-20.3. byly v celém východočeském regionu zaznamenány pouze lokálně střední, výjimečně až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. Jednalo se především o okraje pozemků. Při průzkumech v listopadu a prosinci byly zjištěny převážně slabé výskyty. Ojedinělé střední výskyty byly pozorovány na polích sousedících s loukami nebo plochami pícnin – zaznamenáno např. v okrese Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto).

JEČMEN OZIMÝ

Lokálně slabý výskyt **šedobilé sněžné plísňovitosti obilnin (*Typhula incarnata*)** byl zaznamenán v období 1.1.-20.3. v okrese Ústí nad Orlicí (Brteč) a další slabé výskyty byly zjištěny ve druhé polovině března na lokalitách Zásoka a Osová v okrese Žďár nad Sázavou.

V týdnu od 2. do 8.5. byl pozorován slabý výskyt **stéblolamu ječmene (*Oculimacula yallundae*)** v okrese Žďár nad Sázavou (Budeč).

V druhé polovině dubna byl zaznamenán výpadek rostlin vlivem **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Fusarium* spp.)** v okrese Ústí nad Orlicí.

Z okresu Ústí nad Orlicí (Mostek) byl v období 13.-19.6. hlášen slabý výskyt **černání pat stébel (*Geumannomyces graminis*)**.

V období 1.1.-20.3. byla zjištěna přetrvávající infekce **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** v okrese Ústí nad Orlicí (Řepníky, Vysoké Mýto). Následně přicházela hlášení o výskytech z celé sledované oblasti, ale vesměs se jednalo o napadení slabá. Až začátkem května začínaly přicházet zprávy o lokalitách se zvýšenými výskyty této choroby, nejprve z okresu Jičín (Radim) – silné, a následně z okresů Pardubice (Přelouč) a Hradec Králové (Humburky, Nový Bydžov). Na nově založených porostech byly zaznamenány první, lokálně

střední až silné výskyty během října v okrese Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto) a pouze slabé napadení bylo hlášeno z okresu Rychnov nad Kněžnou (České Meziříčí). V období 31.10.-1.12. byly výjimečně až střední výskyty pozorovány v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto, Libecina, Řepníky).

V období 1.1.-20.3. byl pozorován v okrese Ústí nad Orlicí (Řepníky, Vysoké Mýto) výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**. V následujících týdnech byl výskyt této choroby slabý – okresy Náchod (Nahořany), Ústí nad Orlicí (Řepníky) a Žďár nad Sázavou (Kundratice), výjimečně i střední v okresech Hradec Králové (Libčany, Kratonohy, Smiřice) a Jičín (Radim). Nadále pokračovaly výskyty převážně slabé a až v závěru vegetace /20.-26.6./ byly pozorovány ojedinělé výskyty i na praporcovém listu v okrese Chrudim (Svobodné Dvory). V období 26.9.-30.10. byl v okrese Svitavy (Lubná) pozorován silný výskyt na vzešlých porostech zřejmě zapříčiněný infekčním tlakem z výdrolu na sousedním pozemku. Slabé napadení porostu touto chorobou bylo zaznamenáno i v okrese Hradec Králové (Praskačka).

První zprávy o slabých výskytech **spály ječmene (*Rhychosporium secalis*)** přišly v období 4.4.-24.4. z okresů Jičín (Radim) a Ústí nad Orlicí (Řepníky). Lokálně střední výskyty byly zaznamenány v polovině května v okresech Havlíčkův Brod (Lípa), Svitavy, Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto) a Žďár nad Sázavou (Budeč). Silné výskyty této choroby nebyly do sklizně zjištěny.

V období 21.3.-3.4. bylo v okrese Ústí nad Orlicí (Brdeč, Podrážek) zaznamenáno slabé napadení porostů **fuzariózami (*Fusarium sp.*)**.

Stejně jako v porostech pšenic byly první výskyty **kohoutků (*Oulema sp.*)** hlášeny již začátkem dubna z okresu Chrudim a vzápětí i z okresů Hradec Králové a Pardubice. První nálezy vajíček byly zjištěny v období 2.-8.5. v okresech Náchod a Pardubice. Výskyty většinou nevyžadovaly ošetření porostů insekticidy.

Střední výskyty minujících larev **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** byly pozorovány v období 9.-15.5. v okrese Jičín.

První nálezy min s larvami **vrtalky ječné (*Agromyza megalopsis*)** byly zaznamenány v období 16.-22.5. v okresech Havlíčkův Brod (Krásná Hora, Světlá nad Sázavou) a Pardubice (Přelouč).

Lokálně až střední výskyty **třásněnek (*Thysanoptera*)** byly zaznamenány v druhé polovině května na lokalitě Humburky v okrese Hradec Králové.

Nálezy housenic **pílatky travní (*Dolerus gonager*)** a jimi způsobené pozerky byly pozorovány v období 23.-29.5. v okrese Jičín.

Zvýšený, místy až střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** především na okrajích pozemků, byl v dubnu pozorován v okrese Jičín.

ŽITO, TRITIKALE

Střední až silný výskyt **padlí travního (*Blumeria graminis*)** byl hlášen v období 16.-22.5. z okresů Svitavy a Ústí nad Orlicí (Žamberk).

V období 13.-19.6. byl v okrese Žďár nad Sázavou (Heřmanov u Křižanova) zaznamenán výskyt **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)** a na pokusných parcelkách v okrese Ústí nad Orlicí (Jehnědí) byl zjištěn první ojedinělý výskyt kupek **rzi travní (*Puccinia graminis*)**.

Na porostech žita a tritikale v okrese Havlíčkův Brod (Lípa) v období 16.-22.5. pozorován až střední výskyt **třásněnek (*Thysanoptera*)** způsobující částečnou běloklasost.

V období 31.10.-31.12. bylo zjištěno na lokalitě Solovice – Stárkov v okrese Náchod rozsáhlé poškození porostů **slimáčkem polním (*Deroceras agreste*)** a byl zde zaznamenán i výskyt larev **hrbáče osenního (*Zabrus tenebrioides*)**.

JEČMEN JARNÍ

V období 18.-24.4. byl zjištěn střední výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** na vzešlých porostech v okrese Chrudim (Javorné) a slabé napadení v okrese Rychnov nad Kněžnou (Ohnišov). V následujících týdnech přicházela hlášení o převážně slabých výskytech této choroby i z dalších lokalit okresů Hradec Králové

(Svobodné Hamry, Chrudim (Horní Bradlo, Trhová Kamenice, Mířetice), Jičín (Nemyčeves), Pardubice (Křinice). Jako střední byly hodnoceny výskyty v období 16.5. - 5.6. v okresech Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto, Choceň), Hradec Králové (Praskačka, Hřibsko), Svitavy (Litomyšl), Žďár nad Sázavou (Stránecká Zhoř, Dolní Libochov. V první polovině června byly zaznamenány silné výskyty v okrese Žďár nad Sázavou (Dolní Bobrová) na neošetřeném porostu a na lokalitě Slatina nad Zdobnicí v okrese Rychnov nad Kněžnou.

První, ohniskově až střední výskyty **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byly v období 9.-22.5. pozorovány v okresech Hradec Králové (Praskačka) a Jičín (Vitíněves). Ve stejném období byl zaznamenán v okrese Ústí nad Orlicí projev polní odolnosti proti tomuto patogenu. Poté i přes mírný nárůst zůstávalo napadení porostů slabé a většinou bylo lokalizováno pouze na spodní části rostlin. Začátkem června byly hlášeny silné výskyty pouze z okresu Hradec Králové (Nechanice, Mžany). V okrese Pardubice (Jezbořice) byl u odrůdy Aksamit pozorován silný výskyt listových skvrnitostí způsobený **hypersenzitivní reakcí ječmene na padlí**. Až v období 13.-19.6. bylo hodnoceno napadení porostů jako střední až silné v okresech Rychnov nad Kněžnou (Opočno) a Ústí nad Orlicí (Žamberk).

Na začátku června byl zjištěn střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Svitavy (Poličsku). V následujícím týdnu byl zaznamenán pouze slabý výskyt v okrese Žďár nad Sázavou (Dolní Bobrová).

Lokálně až střední výskyty hnědé **rzivosti ječmene (*Puccinia hordei*)** byly zaznamenány na konci června v okresech Hradec Králové (Praskačka) a Chrudim (Svobodné Dvory).

V okrese Ústí nad Orlicí (Vraclav) byl v období 20.-26.6. pozorován slabý výskyt **třásněnek (*Thysanoptera sp.*)**.

V období 25.4.-1.5. byly v teplejších okresech – Hradec Králové, Chrudim, Pardubice pozorovány první požerky od **kohoutků (*Oulema sp.*)**. V následujícím týdnu byly zjištěny první výskyty vajíček. První výskyt larev byl zaznamenán 10.5.2011 v okrese Pardubice (Jezbořice) a v období 16.-22.5. také v okrese Chrudim (Svobodné Hamry). Po celou vegetaci byly obdobně jako u ostatních obilovin i v porostech ječmene jarního většinou pouze slabé výskyty larev. Střední výskyty larev byly ojedinělé – například v okrese Chrudim (Svobodné Dvory).

KUKUŘICE

První pouze slabé výskyty **sněti kukuřičné (*Ustilago maydis*)** byly postupně zjištěny v období 13.-19.6. v okrese Jičín (Valdice), 27.6.-10.7. v okrese Hradec Králové (Dobřenice) a 25.7.-7.8. v okrese Pardubice (Pohránov). Všeobecně byly hlášeny pouze lokální a slabé výskyty a to z okresů Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Chrudim, Jičín, Náchod a Pardubice.

První dospělci **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** byli zjištěni mezi úlovky světelného lapače v Holovousích /okres Jičín/ v období 6.-12.6. Na základě splnění sumy efektivních teplot bylo 8.7. pro okres Pardubice signalizováno ošetření proti tomuto škůdci. Poškození palic i stonků kukuřice bylo v průběhu srpna pozorováno v okresech Hradec Králové (Praskačka), Jičín (Běchárky) a Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto). Až střední výskyt byl zaznamenán v září v okrese Náchod (Městec a Černčice), z okresů Havlíčkův Brod, Svitavy a Ústí nad Orlicí jsou hlášeny výskyty pouze slabé. Výskyt byl zjištěn i v porostu kukuřice označené jako Bt v lokalitě Brdo v okrese Jičín. Rozbořem odebraných vzorků v DL Olomouc však bylo zjištěno, že napadená rostlina nebyla z geneticky upraveného osiva.

Při sklizni kukuřice na zrno bylo pozorováno minimální poškození rostlin kukuřice, takže i výskyt **bílouřžové hniloby obilok kukuřice (*Fusarium spp.*)** byl jen slabý.

Ke dni 20.6. byly nainstalovány po celé oblasti feromonové lapáky za účelem monitorování výskytu **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica vngifera*)**.

Do zóny kontinuálního šíření byly v naší oblasti zařazeny okresy Havlíčkův Brod /lokalita Kochánov, první výskyt 22.7./, Chrudim /lokalita Chlum, 14.7./, Svitavy /lokalita Moravský Lačnov, 19.7./, Ústí nad Orlicí /lokalita Sedlec, 21.7./, Žďár nad Sázavou /lokalita Kyjov, 22.7./ a Rychnov nad Kněžnou /lokalita Štěpánovsko, 9.8./.

První výskyty v nárazníkové zóně byly zjištěny a potvrzeny dne 12.7. v okrese Pardubice, lokalita Trnávka, dne 24.7. v okrese Hradec Králové, lokalita Sedlice a dne 2.8. v okrese Náchod, lokalita Poříčí.

V období 8.-28.8. byly zaznamenány záchyty i ve zbývajících okresech nárazníkové zóny – Jičín 10.8. a Trutnov 9.8. Celkově nejsilnější nálety za celé sledované období byly v okresech Havlíčkův Brod – 569 ks, Svitavy – 362 ks, Žďár nad Sázavou – 182 ks a Chrudim – 130 ks.

Okresy Náchod (Volovka), Pardubice (plošně) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice) hlásily v období 27.6.-10.7. zvýšené výskyty **mšic (*Aphis spp.*)**.

Další nepůvodní druh, který může způsobit škody na kukuřici, je **lesknáček čtyřskvrnný (*Glischrochilus quadripunctatus*)**, který byl zjištěn nejprve v okrese Chrudim (Medlešice) během období 25.7.-7.8., následně v průběhu září i v dalších okresech a to Hradec Králové (Všestary), Jičín (Běchárky, Vítěňves) a Náchod (Černčice).

V období 13.-19.6. byly v okrese Jičín (Červená Třemešná) pozorovány požerky a larvy **kohoutků (*Oulema spp.*)**, **pásovek (*Cepaea sp.*)** a **obaleče (*Tortricidae sp.*)**.

Pole o výměře 30 ha bylo nutno přeset v okrese Svitavy (Vranova Lhota) z důvodu poškození rytím **prasetem divokým (*Sus scrofa*)** i z okresů Havlíčkův Brod, Chrudim, Jičín a Ústí nad Orlicí byla hlášena zvýšená aktivita této zvěře a zvyšující se škody.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ

První výskyt **antraknózy hrachu (*Ascochyta pisi*)** na listech byl zjištěn v okrese Chrudim (Slatiňany, Kočí) v období 6.-12.6. a v následujícím týdnu došlo k rozšíření choroby do vyšších pater porostu. V období 20.-26.6. byly hlášeny první výskyty i z okresů Náchod (Volovka) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice). Začátkem července již byly pozorovány její první příznaky na luscích na lokalitě Slatiny v okrese Chrudim.

V okrese Chrudim (Slatiňany) byl v období 20.-26.6. zaznamenán i první výskyt **rzivosti hrachu (*Uromyces pisi*)**.

V období 11.-24.7. byly zjištěny pouze slabé výskyty **hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** na rostlinách v okresech Náchod (Volovka) a Rychnov nad Kněžnou (Rohenice).

V okrese Jičín (Vítěňves, Slatiny) byl v červenci pozorován silný výskyt **padlí hrachového (*Erysiphe pisi*) a černí (*Alternaria spp.*)**.

Začátkem května bylo hlášeno z okresu Žďár nad Sázavou (Nová Ves) lokálně slabé poškození **listopasem čárkovitým (*Sitona lineatus*)**.

V období 16.-29.5. byly zaznamenány první výskyty **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** v okresech Svitavy (Javorník), Ústí nad Orlicí (Choceň), Náchod (Rychnov – Volovka) a Havlíčkův Brod (Maleč). Následně byly hlášeny i výskyty ze zbývajících okresů a i přes insekticidní ochranu byly pozorovány během vegetace střední až silné výskyty z okresů Jičín, Náchod, Svitavy a Žďár nad Sázavou.

Koncem května přicházela postupně hlášení o úlovcích **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)** ve feromoných lapácích z okresů Žďár nad Sázavou (Nová Ves, Ruda), Chrudim (Slatiňany), Jičín (Vítěňves), Náchod (Volovka) a Pardubice (Ostřešany). Dále přibývala hlášení o záchytech, ale jejich počet odpovídal převážně slabým náletům. V období 27.6.-10.7. byl zjištěn první výskyt larev okrese Chrudim (Slatiňany).

Začátkem června byly na Jičínsku zaznamenány v porostech hrachu setého první výskyty **třásněnek (*Thysanoptera sp.*)** a **vrtalek (*Agromyzidae sp.*)**.

Na lokalitě Ostřešany v okrese Pardubice došlo koncem května po příválových deštích k částečnému zaplavení pozemku následkem čehož došlo v těchto místech k zahánění a odumírání rostlin. Z důvodu silného polehnutí a následného vypadání zrna nebyla sklizena větší část dvacetipěti hektarového pozemku na lokalitě Maleč v okrese Havlíčkův Brod.

BOB OBECNÝ

První slabý výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán v období 16.-22.5. na lokalitě České Meziříčí v okrese Rychnov nad Kněžnou, zvýšený střední výskyt zde byl zjištěn až začátkem června.

OLEJNINY

Většina porostů řepky ozimé byla po zimě ve špatném stavu, výraznější rozdíly byly dány vývojovým stadiem porostu – termínem setí. K zaorávkám došlo na plochách s pozdějším datem setí např. v okresech Havlíčkův Brod (Horní Studenec, Česká Bělá), Chrudim (Holetín, Skuteč, Ranná, Hlinsko), Náchod (Nahořany, Dolany, Kostelecká Lhota), Rychnov nad Kněžnou (Svídnice) a Žďár nad Sázavou (Vojnův Městec). I na ponechaných plochách došlo v mnoha případech k výrazné redukci počtu rostlin. Během dubna došlo k vyrovnání porostů a k značnému posunu ve vývojových fázích. Během tohoto období došlo ojediněle k poškození rostlin přízemními mrazíky v okresech Jičín, Rychnov nad Kněžnou, Havlíčkův Brod a Ústí nad Orlicí, a to především v mrazových kotlinách. Podstatně větší poškození způsobily mrazy na začátku května především v okresech Rychnov nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí / stonky rozpraskané a zdeformované/. K redukci šešulí došlo i v ostatních okresech, ale rozsah je rozdílný podle lokality, odrůdy a stadia kvetení. K rozpraskům stonků došlo i na lokalitách s nadprůměrnými srážkami v okresech Havlíčkův Brod, Náchod a Ústí nad Orlicí. Lokální krupobití, která se vyskytla ke konci května, způsobila největší poškození porostů řepky ozimé v okrese Chrudim (Dřevíkov a Trhová Kamenice). Po celou dobu vegetace bylo napadení porostů houbovými chorobami jen sporadické. V důsledku zdržení žňových prací nepříznivým počasím došlo i ke zpoždění zásevu nových ploch řepky ozimé. Naopak předčasně zaseté plochy řepky ozimé i přes opakovanou aplikaci morforegulátorů silně přerůstaly a byly obavy z toho, že porosty špatně přezimují. V důsledku přívalových srážek 5.9. došlo v některých oblastech ke splachu půdy a poškození vzcházejících porostů.

V období 9.-15.5. byly zaznamenány první výskyty **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)** na stoncích v okresech Chrudim (Lukavice) a Svitavy (Litomyšl). V polovině června bylo pozorováno v okrese Chrudim rozšíření choroby na celé rostliny. V tomto okrese bylo začátkem července zjištěno i první napadení šešulí, postupně pak přicházela hlášení z celé oblasti.

První lokálně střední výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** na stoncích byl hlášen z okresu Hradec Králové (Lhota pod Libčany) v období 16.-22.5. a následně také z okresu Chrudim (Lukavice).

Na nově založených porostech byly v průběhu října zaznamenány pouze slabé výskyty této choroby v okresech Náchod (Stolín, Pavlišov, Maršov, Křínice) a Rychnov nad Kněžnou (Prorubky, Čánka, Rohenice).

První výskyt **plísně šedé (*Botryotinia fuckeliana*)** byl zjištěn v okrese Náchod (Jetřichov) již v první polovině května. Po té přicházela z celé oblasti hlášení o slabých, sporadických výskytech. K nárůstu četnosti choroby a rozšíření i na stonky došlo až v červenci – hlášeno z okresů Chrudim (Lukavice, Miřetice, Štěpánov) a Pardubice (Brloh).

V období 9.-15.5. byl pozorován v okrese Chrudim (Lukavice, Miřetice) první výskyt **plísně zelné (*Perenospora parasitica*)**. První napadení šešulí bylo zjištěno v okrese Ústí nad Orlicí začátkem června a koncem tohoto měsíce bylo zaznamenáno neobvykle vysoké napadení šešulí na Svitavsku (Kamenná Horka).

Pouze slabé výskyty na nově založených porostech byly pozorovány v okresech Náchod (Stolín, Pavlišov, Maršov, Křínice), Rychnov nad Kněžnou (Prorubky, Čánka, Rohenice) a lokálně střední výskyt v okrese Pardubice (Lhota pod Přeloučí).

První příznaky napadení šešulí **padlím brukvovitých (*Erysipha cruciferarum*)** byly pozorovány v období 13.-19.6. v okrese Hradec Králové (Lhota pod Libčany). Slabé napadení nově založených porostů bylo zjištěno v okrese Ústí nad Orlicí (Dobříkov).

První hlášení o slabém výskytu **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na bázích stonků přišlo v období 6.-12.6. z okresu Náchod (Jetřichov), následně pak z okresů Chrudim (Lukavice) a Havlíčkův Brod (Golčův Jeníkov). Po celou dobu vegetace zůstávaly

výskyty této choroby slabé a stejný výsledek měl i průzkum po sklizni. Pouze v okrese Chrudim (Lukavice) byl zjištěn po sklizni silný výskyt.

V okresech Havlíčkův Brod (Čihošť) a Chrudim byly v podzimních měsících zjištěny lokálně až střední výskyty **plazmodioforové nádorovitosti brukvovitých (*Plasmodiophora brassicae*)**. Při následném průzkumu v okrese Svitavy bylo napadení porostů v lokalitách Horní Hynčina, Rychnov na Moravě, Opatov v Čechách a Hradec nad Svitavou na výměře 85 ha hodnoceno jako silné a na dalších cca 250 ha jako slabé až střední.

Již 12.3. byl zjištěn první výskyt **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** v okrese Jičín. Další úlovky v Mörickeho miskách byly zaznamenány 15.3. v okrese Havlíčkův Brod (Kožlí), následně 16.3. v okrese Ústí nad Orlicí (Javorník, Šnakov a Slatina u Vysokého Mýta). V okrese Pardubice (Dašice) byl zaznamenán střední výskyt dne 17.3. K výraznému zesílení náletu došlo začátkem dubna a to v celé oblasti. V okrese Ústí nad Orlicí (Vraclav) bylo koncem dubna zjištěno silné napadení stonků (70%) larvami.

Z okresu Pardubice byl 21.4. hlášen první výskyt **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** a to v lokalitě Jankovice. Postupně přicházela hlášení o prvních výskytech i z ostatních okresů, ale převážně se jednalo o slabé nálety na okrajích pozemků. Střední až silný výskyt byl pozorován v období 9.-15.5. na Pardubicku (Borek, Brloh, Zminný). Koncem května byl již zaznamenán výskyt larev v celé oblasti ale silnější napadení bylo soustředěno převážně na okrajích pozemků.

V období 25.4.-1.5. byla v okrese Hradec Králové (Humburky) poprvé pozorována imaga **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)**. V následujícím týdnu přibyla hlášení o prvních výskytech imag z okresů Jičín (Bílé Poličany) a Náchod (Jetřichov).

V polovině května byla na Chrudimsku zjištěna vajíčka v šešulích a první výskytech larev byly zaznamenány v okrese Jičín (Bílé Poličany) a Náchod. Intenzita napadení byla většinou slabá s výjimkou okrajů porostů, případně neošetřovaných ploch.

V okrese Pardubice (Škudly) byl v období 4.-17.4. zaznamenán výskyt larev **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephala*)**. V průběhu měsíce září bylo pozorováno v okresech Náchod (Maršov), Pardubice (Jezbořice, Lhota pod Přeloučí), Rychnov nad Kněžnou (Rohenice), Trutnov (Bílé Poličany) a Ústí nad Orlicí (Vysoké Mýto) napadení klíčících rostlin.

První ojedinělé úlovky **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** v Mörickeho miskách byly hlášeny v období 21.3.-3.4. z okresů Havlíčkův Brod (Kožlí, Lípa) a Hradec Králové (Mžany). Po výrazném oteplení v druhé polovině dubna došlo k silnému náletu a přes udržování insekticidní clony jsou zjišťované hodnoty v porostech na konci tohoto měsíce velmi vysoké a v okresech Jičín, Havlíčkův Brod, Svitavy, Ústí nad Orlicí a Žďár nad Sázavou hodnoceny jako silný výskyt /více než 10 brouků na 1 vrcholové květenství/.

V polovině května byl zaznamenán první výskyt **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** v okrese Hradec Králové (Lhota pod Libčany, Praskačka). Prakticky po celou vegetaci zůstávaly výskyty na nízké úrovni a k mírnému nárůstu došlo až koncem června a začátkem července v okresech Hradec Králové, Chrudim (Hrochův Týnec, Mířetice, Lukavice) a Pardubice (Brloh). Při monitoringu v nově založených porostech byly pozorovány pouze slabé výskyty s výjimkou okresu Svitavy (Záhrad), kde byl výskyt vajíček tohoto škůdce vyhodnocen jako střední.

V září byly zjištěny místy až silné výskyty housenic **pílatky řepkové (*Athalia rosae*)** v okrese Svitavy (Osík, Dolní Újezd) a zvýšené počty dospělců byly zaznamenány ve žlutých miskách v okrese Trutnov (Bílé Poličany). Následně byly výskyty housenic hlášeny téměř z celé sledované oblasti, ale pouze v okresech Pardubice (Hostovice, Lipoltice, Přelouč, Lhota pod Přeloučí) a Ústí nad Orlicí (Zálší, Pustina, Vraclav) bylo z důvodu lokálně středních výskytnů přistoupeno k aplikaci insekticidů.

V říjnu byly ošetřeny porosty se středními až silnými výskyty housenek **osenic (*Agrotis spp.*)** v okrese Pardubice /lokalita Hostovice, Lipoltice a Přelouč/.

Téměř ze všech okresů byl hlášen lokálně střední až silný výskyt **hraboše polního** (***Microtus arvalis***) především na okrajích pozemků především v jarním období. Po zbytek roku byly výskyty většinou slabé až nulové.

V období 25.7.-7.8. byl na polích po sklizni řepky ozimé v okrese Ústí nad Orlicí pozorován silný výskyt **slimáčka** (***Deroceras sp.***). Zvýšený výskyt tohoto škůdce byl zaznamenán i v okrese Havlíčkův Brod. V září byly jeho až střední výskyty hlášeny z okresů Jičín (Kbelnice), Náchod (Křinice a Nahořany), Ústí nad Orlicí (Květná) a Svitavy.

Začátkem dubna bylo pozorováno silné zaplevelení pozemku o výměře cca 10 ha v okrese Náchod (Nahořany) především **heřmánky** (***Matricaria***), **violkou rolní** (***Viola arvensis***) a **kokoškou pastuší tobolkou** (***Capsella bursa-pastoris***). Lokálně silně zaplevelené porosty především **vlčím mákem** (***Papaver rhoeas***) a **svízelem** (***Galium sp.***) byly koncem května v okrese Hradec Králové (Praskačka, Vysoká, Smiřice).

MÁK SETÝ

Z okresu Hradec Králové (Světí, Nedeliště) byl v období 25.4.-1.5. hlášen první výskyt **plísně makové** (***Peronospora arborescens***). V následujícím týdnu byl výskyt pozorován i v okrese Žďár nad Sázavou (Vatín). Silné výskyty byly zjištěny v období 16.-22.5. na porostech v okresech Chrudim (Orel) a Žďár nad Sázavou (Vatín). Jako střední bylo na začátku června hodnoceno napadení v okresech Pardubice (Chýšť) a Svitavy (Dolní Újezd).

První výskyt **plísně šedé** (***Botrytis cinerea***) byl zaznamenán začátkem června Rychnov nad Kněžnou (Sudín).

Ve stejném období byla také zjištěna **helmintosporiíza máku** (***Pleospora calvescens***) v okrese Pardubice (Chýšť). Následně byly výskyty hlášeny z okresů Náchod (Městec, Horní Rybníky), Hradec Králové (Lhota pod Libčany) a Žďár nad Sázavou (Vidonín).

První až střední výskyt **krytonosce kořenového** (***Stenocarus fuliginosus***) byl hlášen v období 18.-24.4. z okresu Jičín (Milovice) a pouze slabý byl zaznamenán v okrese Žďár nad Sázavou (Dolní Bobrová). V těchto dvou okresech byly také následně pozorovány zvýšené výskyty larev na kořenech.

V období 9.-15.5. byl v okrese Hradec Králové (Praskačka) zaznamenán první výskyt okřídlených jedinců **mšice makové** (***Aphis fabae***). Výskyty hlášené postupně i z ostatních okresů však byly vesměs slabé.

Problémem zůstává přemnožení některých druhů zvěře – především **prasete divokého** (***Sus scrofa***). Silně poškozeno rytím (na hranici zaorávky) bylo 20 ha porostu v na Svitavsku (Pazucha) kde byla předplodina kukuřice.

ŘEPKA JARNÍ

Začátkem června byl na nevyrovnaných a slabších porostech v okrese Jičín (Podlevín, Vidochoh) pozorován silný výskyt **blýskáčka řepkového** (***Meligethes aeneus***) a to i přes použití pyretroidů.

Ze stejného okresu bylo na lokalitě Pecka zaznamenáno silné zaplevelení porostu **kokoškou pastuší tobolkou** ***Capsella bursa-pastoris***, **konopicí polní** (***Galeopsis tetrahit***) a **rdesny** (***Polygonaceae***).

SLUNEČNICE

V období 30.5.-5.6. byl v okrese Pardubice (Svinčany) v porostu zjištěn silný výskyt **mšic** (***Aphididae***) a kromě toho byl pozemek silně zaplevelen **penízkiem rolním** (***Thlaspi arvense***) a **rdesny** (***Polygonaceae***).

HOŘČICE BÍLÁ

Porost založený v okrese Havlíčkův Brod (Boňkov) byl po zasetí částečně splaven a při vzcházení silně poškozen **dřepčíkem olejkovým** (***Psylliodes chrysocephalus***) – bylo provedeno přesetí celé plochy.

OKOPANINY

V celé ranobramborářské oblasti došlo začátkem května ke značnému poškození vzešlých porostů brambor mrazem - okresy Chrudim, Pardubice a Hradec Králové. Některé porosty okopanin byly lokálně středně až silně zapleveleny, zřejmě způsobeno nižší účinností půdních herbicidů jako důsledku nedostatku půdní vlhkosti. V průběhu května byly zaznamenány škody způsobené přívalovými dešti a krupobitím především v okresech Chrudim a Pardubice. Problémy s odplavením zeminy na plochách s nedávno dokončenou výsadbou brambor byly i v ostatních okresech. Díky velmi rychlému nárůstu hlíz byla na většině množitelských ploch nezvykle brzy ukončena vegetace. Z důvodu přebytku brambor na trhu a vysokých výnosů zůstala část ploch nesklizena.

BRAMBOR OBECNÝ

Na zavlažovaných pozemcích v okrese Hradec Králové (Lochenice, Plotíště) byly začátkem června zaznamenány první výskyty **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**. Do konce měsíce byly zjištěny výskyty i v okresech Ústí nad Orlicí, Svitavy, Havlíčkův Brod a Chrudim. Preventivní aplikací fungicidů byly napadení porostů udržováno na slabé úrovni, zvýšené výskyty pouze na zahradách a záhumnkách kde byly úroveň chemické ochrany nižší. Zvýšené výskyty této choroby na hlízách byly hlášeny z okresů Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí. I zde se jednalo převážně o malopěstitele.

Koncem června byly pozorovány první výskyty **hnědé skvrnitosti listů bramboru (*Alternaria solani*)** na plochách konzumních brambor v okrese Hradec Králové (Smiřice, Plotíště).

V období 6.-12.6. byl v okrese Hradec Králové (Mžany) zaznamenán až střední a v okrese Jičín (Slatiny) slabý výskyt **bakteriálního černání stonků (*Erwinia carotovora* var. *atroseptica*)**.

Ve většině okresů bylo na vlhčích lokalitách pozorováno větší napadení hlíz **mokrou hnilobou (*Erwinia carotovora*)**. Byla snaha tyto partie ponechat na pozdější sklizeň, aby nedošlo k infekci ostatních hlíz touto chorobou a následným problémům během skladování.

V období 9.-15.5. byly pozorovány první výskyty dospělců **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** v okresech Pardubice (Sovolusky), Jičín (Mladějov) a Havlíčkův Brod (Kámen). Na porostech v okrese Hradec Králové (Plotíště a Lochenice) byl již zaznamenán první nález vajíček tohoto škůdce. Začátkem června byla v porostech zjištěna přítomnost larev v okresech Hradec Králové, Chrudim a Pardubice. Důslednou insekticidní clonou výskyty na hlavních produkčních plochách byly většinou slabé, střední až silné výskyty tohoto škůdce byly zjištěny především u malopěstitelů.

Začátkem června byl v okrese Chrudim (Dřevíkov) zaznamenán nálet **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** v Lambersových miskách. V období 6.-12.6. byly úlovky této mšice spolu s **mšicí řešetlákovou (*Aphidula nasturti*)** hlášeny kromě okresu Chrudim také z okresu Ústí nad Orlicí. Z důvodu pokračujícího náletu těchto přenašečů virových chorob bylo nutno udržovat insekticidní clonu u množitelských porostů po celou dobu vegetace.

Během sklizně byla v okresech Havlíčkův Brod a Náchod pozorována nižší kvalita konzumních hlíz způsobená **drátovci (*Elateridae* ssp.)**.

V rámci průzkumu na výskyt karanténních bakterióz byla zjištěna jedna pozitivní partie konzumních brambor na **bakteriální kroužkovitost bramboru (*Clavibacter michiganensis* subsp. *Sepedonicus*)** v okrese Havlíčkův Brod a při povinném testování všech sadbových brambor byl potvrzen výskyt této karanténní choroby u jedné partie v okrese Rychnov nad Kněžnou.

Na **bakteriální hnědou hnilobu (*Ralstonia solanacearum*)** byl pozitivní vzorek vody odebraný z Labe v okrese Hradec Králové.

CUKROVKA

První ojedinělé výskyty **skvrnatičky řepné (*Cerkospora beticola*)** byly zaznamenány koncem července v okresech Havlíčkův Brod (Skryje), Chrudim (Medlešice) a Pardubice

(Jezbořice). Dále zůstávaly, až na střední výskyty v okresech Hradec Králové (Lhota pod Libčany) a Náchod (Černčice), především díky fungicidní ochraně na nízké úrovni.

V okrese Chrudim (Medlešice) byl v období 25.7.-7.8. zjištěn i výskyt **alternáriové skvrnitosti (*Alternaria tenuis*)**.

Lokálně střední napadení neošetřených porostů **padlím řepy (*Erysiphe betae*)** bylo zjištěno v okrese Hradec Králové (Lhota pod Libčany) v průběhu září.

V období 29.8.-25.9. byl zaznamenán v okrese Náchod (Černčice) výskyt **větevnatky řepné (*Ramularia beticola*)**.

V okrese Pardubice byly začátkem dubna pozorovány první všeobecně slabé požerky od **dřepčíků** rodu ***Chaetocnema***. V květnu pak byl zaznamenán první výskyt larev v okrese Chrudim (Markovice).

Na konci dubna také v okrese Chrudim (Medlešice) byl pozorován slabý okus způsobený **maločlencem čárkovaným (*Atomaria linearis*)**.

V období 16.-22.5. byl v okrese Ústí nad Orlicí (Choceň) zaznamenán pouze slabý výskyt vajíček **květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*)**.

První kolonie **mšice makové (*Aphis farae*)** na brslenech byly zjištěny v období 18.-24.4. v okresech Chrudim (Tisovec) a Ústí nad Orlicí (Javorník). Hlášení o výskytech okřídlených jedinců přicházela postupně od začátku května z okresů Chrudim, Pardubice, Hradec Králové a Ústí nad Orlicí. Již v polovině května byl pozorován silný výskyt v okrese Hradec Králové (Humburky). Koncem června byl v okrese Pardubice (Chýšt') zaregistrován jejich náhlý opad.

Lokálně silné výskyty **plevelných řep (*Weed beet*)** byly zjištěny v období 30.5.-5.6. v okrese Hradec Králové (Plotiště) a v období 11.-24.7. v okrese Chrudim (Řestoky).

V období 9.-22.5. byly porosty v okresech Rychnov nad Kněžnou (Dobruška) a Ústí nad Orlicí (Choceň) silně zapleveleny **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**.

KOŘENINOVÁ ZELENINA **KMÍN KOŘENNÝ**

První výskyt larev **plochušky kmínové (*Despertasia nervosa*)** v květech byl hlášen v období 9.-15.5. z okresu Chrudim (Svídnice). V následujících týdnech i z okresů Náchod (České Meziříčí) a Žďár nad Sázavou (Stržanov).

V období 16.-22.5. byla v okrese Náchod (České Meziříčí) pozorována přítomnost **vlnovníka kmínového (*Aceria carvi*)**.

K poškození porostu kmínu krupobitím došlo v okrese Havlíčkův Brod (Krucemburk) v období 30.5.-5.6.

PASTVINY, LOUKY, TTP

V období 1.1.-20.3. byly v rámci celého regionu zjištěny lokálně střední až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**, což vedlo některé podniky z okresů Jičín, Svitavy a Ústí nad Orlicí k aplikaci rodenticidů. Při monitoringu prováděném v říjnu byla většina výskytů hodnocena jako slabá s výjimkou okresů Svitavy (Dolní Újezd) – lokálně až silný, Jičín (Radim, Bystřice) a Náchod (Hejtmánkovice) – výskyty střední. V následujícím období 31.10.-31.12. byly ve všech okresech zaznamenány zvýšené výskyty.

V jarním a podzimním období byl v porovnání s předcházejícími roky ve zvýšené míře pozorován i výskyt **krčka obecného (*Talpa europae*)** a to i na okrajích sousedních polí.

S nastupujícím jarem byly z okresu Trutnov hlášeny výrazné škody způsobené rytím **prasete divokého (*Sus scrofa*)** při hledání potraviny.

PÍCNINY **JETEL LUČNÍ**

V okrese Svitavy byly lokálně porosty po zimě místy ve velmi špatném stavu a současně zde byly střední až silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v ojedinělých případech došlo k zaorávkám.

ZELENINA

OKURKA

První výskyt **antraknózy okurek (*Colletotrichum legumarum*)** byl zaznamenán v období 13.-19.6. v okrese Hradec Králové (Všestary).

Ve stejném období byl na zahrádkách v okrese Pardubice (Dědek) zjištěn silný výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)**.

V okrese Náchod bylo v období 27.6.-10.7. zjištěno střední napadení rostlin **padlím (*Erysiphales spp.*)**.

CIBULE

První výskyt **plísně cibulové (*Peronospora destructor*)** byl zjištěn v období 27.6.-10.7. na zahrádkách v Hradci Králové.

OVOCNÉ DŘEVINY

Následkem silných ranních mrazů začátkem května došlo na ovocných dřevinách k opadu plůdků, případně k jejich černání. Rozsah škod byl odvislý od lokality a růstové fáze. V nejvíce postižených lokalitách došlo téměř k úplnému zničení květů a mladých plůdků jádrovin, peckovin i skořápkatého ovoce.

První výskyt brouka **chrousta obecného (*Melolontha melolontha*)** byl zaznamenán 4.5. v sadech Svinčany v okrese Pardubice.

V okresech Hradec Králové, Chrudim a Svitavy došlo místy i k holožiru na stromořadích podél silnic v důsledku silného výskytu **bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*)**.

Především v teplejších oblastech byly zaznamenány zvýšené výskyty různých škůdců např. **vlnantka krvavá (*Eriosoma lanigerum*)** na jabloních a **vlnovníci (*Aceria spp.*)** na ořešácích v okrese Hradec Králové.

V průběhu srpna byl ve většině okresů zaznamenán silný výskyt **vos (*Vespula spp.*)**, docházelo ke značnému poškozování plodů u peckovin i jádrovin a následně k nárůstu intenzity výskytu **moniliniové hniloby plodů (*Monilinia spp.*)**.

Během září bylo v sadech Svinčany /okres Pardubice/ pozorováno silné poškození listů a jejich následný předčasný opad způsobený **sviluškami (*Tetranychidae spp.*)**.

JABLOŇ

První střední výskyty **padlí jabloňového (*Podosphaera leucotrichs*)** byly zaznamenány koncem dubna na zahrádkách v Hradci Králové. Výskyty v sadech byly postupně hlášeny v druhé polovině května z okresů Jičín (Lužany), Ústí nad Orlicí a Svitavy. Intenzita napadení byla odvislá od odrůdy.

V období 6.-12.6. byly okresech Pardubice (Svinčany), Ústí nad Orlicí (Koldín) a Hradec Králové (Předměřice) zaznamenány první výskyty **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)**. V následujícím týdnu došlo v těchto okresech k nárůstu výskytů a choroba byla pozorována i v okresech Svitavy a Žďár nad Sázavou.

Koncem května byly především v neošetřených sadech, na zahrádkách a výsadbách u silnic v okresech Hradec Králové a Pardubice pozorovány lokálně silné výskyty **moniliového úžehu (*Monilia laxa*)**.

Na jabloních v okrese Jičín (Kdanice) byl laboratorně potvrzen výskyt **moniliové hniloby (*Monilinia fructigena*)**.

Jednotlivé výskyty **virové mozaiky jabloně (*Apple mosaic virus*)** na listech byly pozorovány začátkem června v lokalitě Dobrá Voda na Jičínsku.

Při sledování přezimujících škůdců v intenzivních sadech v okresech Jičín a Pardubice byl zjištěn pouze slabý výskyt vajíček **mery jabloňové (*Cacopsylla mali*)**.

Ve stejných lokalitách a se stejným výsledkem bylo provedeno sledování vajíček **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)**. Začátkem května byl v okrese Náchod (Velká Ves) a o

měsíc později v okrese Jičín (Úlibice) pozorován střední výskyt kolonií této mšice na letorostech.

I počty vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** při zimních odpočtech byly v sadech v okresech Jičín a Pardubice nízké. Začátkem dubna bylo jejich líhnutí hlášeno z okresu Náchod (Synkov), ohniskovité silné výskyty pak byly zaznamenány v okresech Hradec Králové (Předměřice, Smiřice, Lhota pod Libčany) a Chrudim (Medlešice).

První výskyt **vlnantky krvavé (*Eriosoma lanigerum*)** byl v období 30.5.-5.6. hlášen z okresu Jičín (Úlibice) a následující týden byl pozorován lokálně silný výskyt z okresu Hradec Králové (Malšova Lhota). Až střední výskyty byly v průběhu září a října zaznamenány v okresech Jičín (Kdanice) a Pardubice (Svinčany).

V období 18.-24.4. bylo z důvodu silného výskytu **květopase jabloňového (*Anthomonas pomorum*)** provedeno chemické ošetření sadů v lokalitách Mlázovice a Úlibice na Jičínsku. Bezprostředně poté nebyl sice tento škůdce zjištěn, ale již za týden byl zjištěn střední výskyt larev v květních poupatech (Úlibice). Začátkem května byly zaznamenány střední výskyty v květních poupatech v okrese Náchod (Náchod, Říkov, Rychnov).

První úlovky **obaleče jabloňového (*Argyroploce variegana*)** ve feromonových lapácích byly hlášeny v období 2.-8.5. z okresu Náchod (Velká Ves) a následující týden z okresu Hradec Králové. Koncem května byly ve většině okresů zaznamenány střední až silné nálety.

Ve stejném období byl také zaznamenán první výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** v okrese Jičín (Úlibice) a následně z okresu Chrudim (Podlíštiny).

První úlovky **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích byly pozorovány v okrese Náchod (Velká Ves) začátkem května.

První úlovky **obaleče pupenového (*Tmetocera ocellana*)** ve feromonových lapácích byly hlášeny koncem května z okresů Náchod a Pardubice.

Intenzita náletů všech sledovaných obalečů byla velmi rozdílná a je graficky znázorněná na stránkách SRS.

Koncem dubna byl v okrese Jičín (Lužany) pozorován velmi silný výskyt pářících se dospělců **listohloda obecného (*Phyllobius oblongus*)** – místy také patrný žír.

V listopadu bylo na jabloních v okrese Jičín (Kdanice) zaznamenáno poškození výhonů housenkami **drvopleně hrušňového (*Zeuzera pyrina*)**

V květnu byly ve feromonových lapácích pozorovány převážně pouze slabé úlovky **klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*)**. Od poloviny května do konce července byly z okresů Jičín (Úlibice) a Pardubice (Svinčany) hlášeny přetrvávající silné nálety.

V období 8.-28.8. byl na jabloních v lokalitě Vinice a v ovocné školce Valdice v okrese Jičín potvrzen výskyt dospělců **ostnohřbetky ovocné (*Stictocephala bisonia*)**. V Čechách se tento škůdce objevil teprve v roce 2010. Do Evropy byl zavlečen ze Severní Ameriky. Samice při kladení vajíček způsobují cca 1 cm velké podélné řezné rány na mladém 1 – 3 letém dřevě. Pletivo v okolí těchto ran korkovatí, nad místem kladení vajíček také může docházet k odumírání letorostů a výhonů. Kromě ovocných dřevin a révy může škodit i na vrbách, topolech atd.

V předjaří byl pozorován silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v okrese Jičín (Drahoraz, Lužany). Ve školkách ovocných a okrasných dřevin v okrese Hradec Králové (Kukleny) byl v období 21.3.-3.4. hodnocen jeho výskyt jako střední.

HRUŠEŇ

V okrese Jičín (Kamenice) byl v období 18.-24.4. zjištěn střední výskyt **mery ovocné (*Cacopsylla pyrisuga*)** a dále zde byl zaznamenán i výskyt **listohloda ovocného (*Phyllobius pyri*)**.

První nálezy skvrn na listech způsobených **rzí hrušňovou (*Gymnosporangium sabinae*)** byly pozorovány v okresech Havlíčkův Brod a Jičín koncem června a následně i v okrese Chrudim (Skuteč).

SLIVONĚ

Príznaky virových neštovic slivoně (Plum Pox Virus) byly v období 16.-22.5. pozorovány na zahrádkách v Hradci Králové.

První výskyty puchrovitosti švestky (Taphrina pruni) byly hlášeny začátkem června z okresů Ústí nad Orlicí a Svitavy (Koclířov).

V období 18.-24.4. byl pozorován silný výskyt mery (Casopsylla pruner) na lokalitě Úlibice a střední výskyt na lokalitě Petrovičky vše v okrese Jičín. Ve stejném okrese byl zjištěn silný výskyt nymf i imag na mladé výsadbě v lokalitě Kamenice.

První úlovek obaleče švestkového (Cydia funebrana) byl nahlášen z okresu Chrudim (Podlíšťany) v období 18.-24.4. a následující týden i z okresů Havlíčkův Brod a Jičín. Koncem července byla v okrese Jičín (Kamenice) pozorována značná červivost plodů způsobená tímto škůdcem.

První úlovek obaleče východního (Grapholita molesta) byl zaznamenán v okrese Náchod (Velká Ves) začátkem května a v období 16.-22.5. byl silný nálet zaznamenán v okrese Hradec Králové.

Poškození plodů švestek pilatami žlutou (Hoplocampa flava) a švestkovou (Hoplocampa minuta) bylo koncem května pozorováno v okrese Hradec Králové (Předměřice).

TŘEŠEŇ, VIŠEŇ

Začátkem června bylo hlášeno z okresů Pardubice (Jankovice, Brloh) a Hradce Králové (Lhota pod Libčany, Těchlovice) lokálně silné poškození neošetřené výsadby moniliovou spálou květů (Monilinia laxa). Tomu odpovídalo i zvyšující se napadení sklizených plodů.

Na konci měsíce května byly zachyceny na lepových deskách dospělci vtule třešňové (Rhagoletis cerasi) v okresech Hradec Králové (Předměřice nad Labem) a Pardubice (Raškovice). V sadech na Pardubicku byla provedena aplikace insekticidů.

BROSKVOŇ

První příznaky kadeřavosti broskvoně (Taphrina deformans) na listech byly pozorovány v polovině května v okresech Havlíčkův Brod (Kochánov), Rychnov nad Kněžnou (Pohoří) a Jičín (Lužany). Následně přibyla hlášení o výskytech z okresů Náchod (Česká Skalice) a Svitavy (Litomyšl).

Silný výskyt suché skvrnitosti listů peckovin (Stigmata carpophila) byl zjištěn v období 25.7.-7.8. na broskvoních v okrese Jičín (Lužany).

MERUŇKA

Plošně, téměř po celém okrese Hradec Králové byly koncem dubna zaznamenány výskyty moniliové spály (Monilinia laxa).

DROBNÉ OVOCE

I u této skupiny rostlin došlo v místech s přízemními mrazy na začátku května k poškození především květů a lokálně i letorostů a nových výhonů. Značné dopady byly pozorovány především u jahod – silně byl poškozen porost na výměře 1,2 ha v okrese Náchod (Nahořany).

V období 30.5.-5.6. byly na zahrádkách v okresech Havlíčkův Brod a Jičín zaznamenány první výskyty amerického padlí angreštového (Sphaerotheca mors-uvae).

OKRASNÉ ROSTLINY

V první polovině dubna došlo na lokalitě Holice okres Pardubice k silnému poškození matečnic Pelargonium grandiflorum mrazem a na rostlinách Pelargonium zonale byl zjištěn slabý výskyt rzi (Puccinia pelargonii – zonalis).

Koncem dubna byl v okresech Havlíčkův Brod a Náchod ve zvýšené míře na lilích pozorován výskyt **chřestovnička liliového (*Lilioceris lili*)**.

Ve stejném období byly zjištěny střední výskyty **mšic (*Aphididae*)** a housenic **pilatky růžové (*Allantus cinctus*)** způsobující požerky na růžích v zahrádkách na Jičínsku.

OKRASNÉ DŘEVINY

Velmi nízké teploty v prvních dnech května měly za následek poškození letorostů listnatých i jehličnatých dřevin především v okresech Pardubice (Zdechovice, Řečany nad Labem, Labětín), Jičín (Chyjice, Ostružno) a Svitavy.

V okrese Náchod byl v květnu v rámci detekčního průzkumu na rostlinách solanum jasminoides zjištěn a laboratorně potvrzen výskyt ***Citrus exocortis viroid***.

Zvětšování teritoria výskytu **štítenky katalpové (*Pseudaulacaspis pentagona*)** bylo laboratorně potvrzeno – nově zjištěna na katalpách na náměstí v Holicích na Pardubicku.

Dne 14.4. byl v lokalitě Pardubice – Vinice pozorován první nálet dospělců **klíněnky jírovcevé (*Cameraria ohridella*)** a do konce dubna byly hlášeny první výskyty i z okresů Havlíčkův Brod, Hradec Králové, Jičín a Náchod. Hromadné kladení vajíček na listech jírovce maďalu samičkami bylo pozorováno začátkem května v lokalitě Pardubice – Vinice.

V období 23.-29.5. byly v Hradci Králové zjištěny holožírky na brslenech způsobené housenkami **předivek (*Yponomeutidae*)**.

V lokalitě Kopidlno, zámecký park byl poprvé v okrese Jičín zjištěn výskyt **sítinovky pěnišníkove (*Graphocephala fennahi*)**. Jedná se o zavlečený druh ze Severní Ameriky, který je přenašečem houbové choroby ***Pycnostysanus azaleae***, způsobující odumírání květních pupenů.

SVĚTELNÝ LAPAČ

V druhé polovině května byly na Jičínsku do světelného lapače v Holovousích ve zvýšené míře loveni dospělci **chrousta obecného (*Melolontha melolontha*)** a **chroustka páskovaného (*Rhizotrogus aestivus*)**.

V srpnu zde byl zaznamenán i první letošní výskyt **černopásky bavlníkové (*Heliothis armigera*)**.

Za oblastní odbor Havlíčkův Brod zpracoval: Ing. Jiří Jůzl